Ulakbilge
Sosyal Bilimler Dergisi

TASARIMDA GELENEKSELİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNE BİR ÖRNEK: KİLİM MOTİFLERİ İLE ÇAĞDAŞ TASARIMLAR

Seçil TORUN[1]
Emine NAS[2]

[1]Dr. Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tasarım Anabilim Dalı, seciltorun06@gmail.com
ORCID: 0009-0008-3672-9406
[2]Prof. Dr., Selçuk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, El Sanatları Bölümü, eminenas@selcuk.edu.tr
ORCID:0000-0002-2513-2611

Torun, Seçil ve Nas Emine. "Tasarımda Gelenekselin Sürdürülebilirliğine Bir Örnek: Kilim Motifleri ile Çağdaş Tasarımlar". ulakbilge, 83 (2023 Nisan): s. 339–353. doi: 10.7816/ulakbilge-11-83-04

ÖZ

Kültür, insanların ilkelerini, inançlarını, geleneklerini, sanat anlayışlarını ve kimliklerini oluşturan elemanların tamamını kapsamaktadır. Toplumlar kendine özgü farklılık gösteren kültürlere sahiptir. Bu zengin çeşitlilik içinde özgün değerleri olan Türk kültürü de toplum yaşantısını yansıtan geleneksel sanatlar ile kültür mozaiğini biçimlendirmiştir. Özellikle binlerce yıllık tarihi geçmişi ile tekstil alanı malzeme, uygulama ve süsleme tasarımı bakımından halen popülaritesini koruyan unsurlar barındırmaktadır. Tekstil alanında geleneksel özelliklere bağlı olarak devam eden halk el sanatları arasında dokuma işçiliği yetenek ve yaratıcılıkla birleşerek çeşitli kullanım amaçlarına hizmet etmiştir. Özellikle kilim dokumalar teknik, malzeme ve özellikle de motif özellikleri ile kültürel değerlerin korunması ve sürdürülebilirliği bakımından çağdaş yaşama ayak uydurarak güncel tasarımlarda sürekli kullanılagelmiştir. Modern yaşam tarzına ayak uydurarak mimari elemanlar, eşyalar, medya vb. gibi pek çok mecrada geçmişin izlerini yaşatarak yeni değerler kazandırmak manifestosu ile canlı kalmıştır. Bu anlayışla çalışma nitel yöntem çerçevesinde ele alınarak, geleneksel kilim motiflerinden tasarlanmış güncel ürünler kasti örnekleme ile seçilerek analiz edilmeye çalışılmıştır. Temel amaç, Türk kültürünün geleneksel yönünü yansıtan bir sanatın çağdaş bir form kazanarak yeni bir kimlikte sunulmasına dair özgün değerlendirmeler sunmaktır. Çalışma ile; gelenekselin günümüzde geçirdiği evrimin 'yenilikçi duruş', 'tarihin tekrarı', 'pazarlama stratejisi', 'tanıtım', 'hazırbulunuşluk' ve daha çoğaltılabilecek pek çok görüşün örnekler üzerinden tartışılmasının tasarım ve kültür sektörüne faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Geleneksel, sanat, kültürel miras, kilim, tasarım

Makale Bilgisi:
Geliş: 17 Ocak 2023 Düzeltme: 12 Şubat 2023 Kabul: 2 Mart 2023

© 2023 ulakbilge. Bu makale Creative Commons Attribution (CC BY-NC-ND) 4.0 lisansı ile yayımlanmaktadır.

Giriş

Tarih bireysel ve toplumsal kimliğin köklerini oluşturur. Bu bağlamda geleceğin perspektifini doğru bir biçimde analiz etmek için geçmişi kavramak önemli bir unsurdur. Geçmişten gelen varlıkların taşıdığı izler kültürel semboller rolüyle anlam yüklenir bu da insanların köklerine bağlı kalmasını mümkün kılar. Önceki dönemlere ait kültürel sürecin gerçekleşmesiyle meydana gelen ürünlerin odak noktası mirastan geçer. Kültürel miras, geçmiş nesiller tarafından inşa edilen ve evrensel değerlere sahip olma durumuna inanılan eserlerin yaygın bir ismi (URL 1) olarak ifade edilmektedir. İnsanlık tarihinin analiz edilerek bilime katkı sağlaması adına somut bir temel oluşturur. Nesilden nesile aktarılan bu miras, insanların çevreleri ve geçmişleriyle ilgili olarak, devamlı bir şekilde tekrar inşa edilmektedir. Bu durum insanlara öz benlik ve süreklilik hissi sağlamakla beraber kültürel farklılığa gösterilen saygıya da katkı sağlamaktadır (Külcü, 2015: 29). Bu çerçeveden bakıldığında pozitif düşünceler içerisinde olma gerekliliği nitelikli bakış açısını da beraberinde getirmektedir.

Bir toplumun ilkelerinin, değerlerinin, ananelerinin, ritüellerinin nesiller arası taşınmasında el sanatlarının rolü önem teşkil etmekte ve yüklenmiş olduğu bu önemle 'sanat' geçmişten gelecek çağlara aktarılarak korunmaktadır (Kılıçarslan vd., 2017: 35). Her yapıtta tasarımcılar ve kullanıcıların yaşam felsefesini ifade eder nitelikte formlar, renkler, sembolik şekiller vb. elemanlarla karşılaşmak mümkündür. Bundan dolayı eski kuşaklardan gelen kültürel miras o zamanların arkeolojik levhalarına benzemektedir. Yaşanmışlığın bulunduğu ortamlar, kılık kıyafet, kıymetli metal eşyalar, halı-kilim ve çeşitli gereksinim malzemeleri, dini eserler, bilimsel eserler ve müzik eserleri gibi değişik alanlardaki el yazmasıyla oluşturulan kültürel varlıklarımızın değeri oldukça büyüktür (Soysaldı, 2018: 306). Bu değerlerin korunması küresel ölçekte itibar kazanılarak tanınmaya olumlu katkı sağlar. Dünyaya tanıtılan geleneksel kültürel değerlerin yaşatılması, tanıtılması, maddi ve manevi açıdan büyük bir öneme sahiptir.

El sanatları, tarihsel süreç içerisinde doğal faktörlere bağlı olarak şekillenmiştir. Farklı birçok alanda ihtiyaçları temin etmeye odaklı faaliyetleri kapsayan el sanatları, malzeme çeşidi ve tekniğine göre değişkenlik göstermektedir. İlk örneklerini korunmak, örtünmek, gereksinimleri karşılamak amacıyla vermiştir (URL 2). İnsanlar kendi ihtiyaçlarını karşılamak maksadıyla yakınındaki olanakları kullanmış, böylelikle farklı el sanatlarını keşfederek hayatlarına dahil etmişlerdir. Başlangıçta bedenlerini çeşitli etkenlere karşı koruyabilmek için hayvan derilerinden yararlanan insanoğlu sonraları çeşitli malzemelerin kullanımıyla bu süreci geliştirmiştir (Aytaç, 1982: 36). İnsanlar ihtiyaçlarını, yaşanmışlıklarını ve hislerini becerileriyle yoğurarak farklı nitelikte ürünler meydana getirmişlerdir. Zamanla çevresel etkilerle birlikte evrilmeye başlayan 'el sanatları' temellendiği toplumun duygu ve düşüncelerini, sanatsal zevklerini, kültürel örüntülerini yansıtır hale gelerek 'geleneksel' niteliği kazanmıştır. Anadolu'da oldukça eski uygarlıklardan süregelen kültür mirasıyla kendi değerlerini bir araya getirerek harmanlayan 'Geleneksel Türk El Sanatları' çeşitlilik içeren kültürel bir yapı oluşturmuştur (URL 2). Bir kültür hazinesi olan el sanatları toplumların tarihini yansıtan anlamlı belgelerdir. Milletlerin kültür tarihinde geleneksel el sanatları değerli bir konumda yer almıştır. Türk kültürünün temelini oluşturan unsurlardan biri olan el sanatlarında uygulamaların sürekliliği için etkin olan toplumsal alışkanlıklar ve görenekler, soyutluk barındırarak ifadesi mümkün olmayan duygu ve düşünceleri eşyalar üzerinde görünür kılarak estetik boyut ve anlam zenginliği kazandırmıştır (Nas, 2012: 1629). El sanatlarının sahip olduğu bu zenginlik Türk medeniyetinin değerlerini sergileme fırsatı vermektedir. Görselliğiyle daha anlamlı kılınan el sanatlarının kültürümüzün gelişmesine katkısı büyüktür.

Geleneksel el sanatları pek çok sektörün değerli potansiyelleri arasında yer almaktadır. Kendi diliyle iletişim aracı görevi gören el sanatları sosyal ve ekonomik hayatta yer edinen bir alan olmuştur. Basit el aletleriyle oluşturulan, makine kullanımının hiç olmadığı ya da en düşük düzeyde olduğu ürünleri kapsayan geleneksel el sanatları, usta çırak ilişkisiyle günümüze kadar uzanmayı başarmıştır. Bu kapsam dahilinde Anadolu'da yıllardır süregelen ve dikkat çeken çeşitli geleneksel sanatlar yer almaktadır. Bunlardan bazıları: telkâri, çömlekçilik, bastonculuk, bakırcılık, semercilik, kaşıkçılık, bıçakçılık, halı ve kilim dokumacılığıdır. Ne yazık ki bu sanatlardan bazıları çağımızda fonksiyonunu yitirmiş, hemen hemen yok olma aşamasına gelmiştir. Diğer sanatlar içinse az sayıda işin ehli kişiler tarafından ülkenin farklı bölgelerinde yok olmaması için uğraş verilmektedir (Birinci, Camcı, 2016: 495). Yaşadıkları dönemin kültür temsilcisi rolüyle önem kazanan geleneksel el sanatları yapılan fedakarlıklarla sürdürülmeye çalışılmaktadır. Sarf edilen bu çabaların pozitif yönde sonuçlanması sanatın sürdürülebilirliğine katkı sağlaması bakımından önem teşkil etmektedir. Gelişen teknoloji ve farklılaşan çağa karşın kültürel değer taşıyan bu sanat dalı yaşamaya devam etmektedir. Emek verilmeye devam edildiği müddetçe sanat da varlığını sürdürmeye devam edecektir.

Dünyanın en eski ve köklü sanatlarından birisi olan dokumacılık el sanatları içerisinde önemli bir konumda yer almaktadır. Ayrıca Türk kültüründe binlerce yıldır eşsiz miras olarak yaşamaya devam etmektedir. Yaşamın her aşamasında doğumdan ölüme kadar adet, gelenek ve göreneklerin varlığıyla vücut bulan eşyaların yaşanmışlıkla yansıttığı ürünleri kapsayan el sanatları, halkın kültürünü en iyi ifade eden unsurlardan biridir. Bu sanatlar içerisinde Türk kültürünün önemli bir parçasını dokumalar oluşturmaktadır. Zemini kaplayan tekstiller arasında yer alan Türk dokumalarının geçmişi oldukça eskiye dayanmaktadır. Türkler kültürlerini taşıyarak gittikleri her yere götürmüşlerdir. Eski Türklerin uğraşları hayvancılıkla ilgili olduğu için yaygın olarak kültürlerinde dokumacılık sanatı oldukça etkili olmuştur (Aytaç, 2020: 42). Anadolu coğrafyasının konumu ve

iklimi yetişen bitkilerin çeşitlenmesinde rol oynamıştır. İnsanlar çeşitli bitkilerin lifleri ve saplarından faydalanarak yeni yöntemler geliştirmiş ve dokumacılığı bulmuşlardır (Aytaç, 1982: 36). Böylelikle örgü tekstil ürünlerinin ilk örnekleri verilmeye başlanmıştır. Dokumacılığın keşfiyle insanlar yetenekleri, yaratıcılıkları ve zekaları ile bütünlük içerisinde çalışıp yeni teknikler geliştirerek çeşitli dokuma tekstil ürünleri meydana getirmişlerdir. Dokumacılık, başlangıçta farklı amaçlarla ortaya çıkmış olmasına rağmen ilerleyen süreçlerde ortamı güzelleştirme, estetiklik ve kazanç sağlamak amacıyla moda sektörüyle de birlikte gelişerek çok yönlü geniş bir yelpaze oluşturmuştur (Kaplanoğlu vd., 2022: 233). Tekstil endüstrisi, ev eşyası, dekorasyon, mobilya vb. daha pek çok sektörde dokumalara rastlamak mümkündür. Dokuma sanatının değişik sektörlerle birleştirilip farklı görsellikte ürünlere dönüştürülerek topluma sunulması, görkemli bir sanatın somutlanmış ifadesidir.

Başlangıçta yaygı olarak kullanılan dokumalar zamanla bu işlevinden sıyrılmıştır. İlk üretim amaçlarından kopan sanat farklı disiplinlerle bir araya gelerek kendini çağdaş dokunuşlara bırakmıştır. Dokuma sanatının görsel sanatlar alanında kullanımı dikkat çekmektedir. Heykel veya resim gibi alanlara dokuma malzemelerinin eşlik etmesi sanatsal eser olarak nitelendirilir. Ayrıca çevresel, sosyal, kültürel vb. çeşitli değerlere paralel değişik disiplinlerle bir arada biçimlenir. Böylelikle sınır tanımayan malzeme çeşitliliği, teknik ve yöntemlerle çeşitli doku ve biçimlere erişen dokuma eşyası çağdaş sanat eseri niteliğinde kabul görür (Özkan, 2011: 199). Eserlerin orjinalliği kullanıldığı alanlarda farklı boyutlara taşınmıştır. Çağdaş sanat yapıtı anlayışı içerisinde nitelendirilen farklı disiplin alanlarında dokuma ile ilgili ürünlerin de yer aldığı yadsınamaz bir gerçektir. Nitekim ipliklerden oluşturulan heykeller, tuvallere dokunmuş kilim motifleri gibi resmedilen eserler tarihi atmosferin çağdaş soluklarda buluştuğunun en güzel örneklerindendir.

Üslup çeşitliliği sergileyen Anadolu kilimleri konar göçer yaşam kültürü ile bireysel etkilerin bir sentezi ve göçebe hayat yaşamış toplumların kalıcı belgeleridir (Oyman, 2019: 5). Kilimler motiflerle anlam bulur ve geçmiş kültür mozaiklerini anlamlarıyla yansıtırlar. El dokumalarında motifler, etkileyici ve dikkat çekici yanıyla en önemli elemanlardan birini oluşturmaktadır. Neredeyse her disiplinde kullanılan motif, büyük bir uyumlulukla neticelenen kompozisyonda tekrarlardan oluşan en ufak ögeyi ifadeyi etmektedir (Başaran, Tağı, 2019: 164). Başka bir deyişle 'motif'; dilimize herhangi bir değişiklik yapılmadan geçmiş ve yüzeyleri hoş bir görünüme ulaştırmak maksadıyla çalışılan kompozisyonlardaki en minimal unsurların adıdır (Karataş, 2013: 2). Motifler canlı renkleriyle kilimlerin güzel görünüme bürünmelerini sağlamakla birlikte söylenmek istenen duygu ve düşüncelerin dili olarak zengin anlamlar yüklenmektedir. Motif ve desenler Türk kültüründe bölgelere ve dönemlere göre farklılıklar göstererek değişik adlarla anılmaktadır. Bazı bölgelerde organtı, yangıç, oyu, nakış, yanış gibi söylemler yer alırken; Orta Asya Türk devletlerinde bugün oyu ifadesi yaygın şekilde kullanılmaktadır (Deniz, 2010: 53). Kilim; çözgü ipliklerinin aralarından geçirilen enine atkı ipliklerinin bir alt bir üst olacak şekilde dokunmasıyla meydana gelen ve çözgü ipliklerinin atkı iplikleri ile tam olarak gizlendiği bir dokuma çeşididir. Motifler, bazı kısımlarda renkli atkıların çözgü ipliklerinin altından ve üstünden ilerlemesiyle farklı renkteki motifin kenarına kadar gidilip oradan tekrar geri dönülmesiyle oluşturulur (Başaran, Tağı, 2019: 158). Oluşturulan motifler anlamsal ve görsellik açısından içerdiği çeşitlilikle yaşamsal süreçte döngüsel olarak devam eder. Bu döngüde yaşanan çağın esintileri hayat bulur.

Motifler Türk dokumalarında geleneksel bir tarzla anlamlı bir biçimde sembolize edilir. Yörük kadınları kendini, neşesini veya kederini, arzularını, anılarını, düşlerini işledikleri dokumalarına sembolik değerlerle yansıtmıştır. Türk dokumalarının stilize edilerek hikayelere aktarılış şekli, önemli bir niteliği ifade etmektedir. Kilim halı ve diğer dokuma objelerinde sembolik ifadeler şekillerle oluşturulmaktadır. Dokuma tekniği vasıtasıyla uygulanan biçimler gerçeğin çağrışımını sağlayacak şekilde stilize edilmektedir. Bu sayede dokumaların mesaj ve anlamları hem açık bir şekilde anlatılmakta hem de gizli anlamlar içermektedir (Genç, 2020: 194). Süreç içerisinde insanlar kendi kültürlerine ve çağlarına ayak uyduracak şekilde dokumaları çeşitli şekillerde süslemişlerdir.

El sanatlarına yönelik yapılan çalışmaların günümüzün modernliğinde eskiye nazaran çok daha az olduğu görülmektedir. Çağımızda teknolojinin inanılmaz bir hızla ilerlemesi ve toplumun yaşadığı sosyo-ekonomik farlılıklar neticesinde kişilerin gereksinimleri bir hayli farklılaşmıştır. Bu sebeplerden dolayı günümüzde önemli bir bölümünün yitirildiği el sanatlarımızın kalan kısmı da yok olmanın eşiğindedir (Dilmaç, 2013: 93). Çağımızda sanayileşmeyle birlikte estetik ve kültürel unsurlar barındırmayan fabrikasyon eşyaların yaygın olarak kabul görmesiyle beraber; ender olarak üretilen el emeğine dayalı yapıtlar ve geleneksel el sanatları, her geçen gün eksilen sayı ve özgünlükleri sebebiyle daha prestijli bir konuma ulaşmıştır. Bu durum özgün ve orijinal eserlerin önemine dikkat çekerek vurgu yapmakta ve sanatın sürdürülebilirliğinde oynadığı rolün önemini ortaya çıkarmaktadır. Geleneksel el sanatları ile tasarımın birleştiği yerde fonksiyonel ve görsel çekiciliği yüksek olan yapıtlar meydana gelmektedir. Hedefine ulaşan başarılı bir tasarım, onu kullanan kişide farklı hisler uyandırarak kullanıcıda sanat eseri gibi etki yaratan duygu uyandırmaktadır. Tasarımdaki yeni gelişimlerle el sanatlarına yönelik bakış açıları farklı boyutlar kazanmakta, sanata yeni soluklar getirilmekte ve modern tasarımların oluşturulması mümkün kılınmaktadır.

Yenilikçilik, sürdürülebilir ürün tasarımının gelişim sürecini desteklemek; eski olan bir özelliği güncel olana dönüştürerek değişik ve yaratıcı fonksiyonellik kazandırmaktır (Çeliker, Dulupçu, 2017: 189). Yenilik günümüzün tarzına uymayan yöntemlerin dışında bir yaklaşım tarzı benimseyerek yeni düşüncelerin ve teknolojilerin arayışı içinde olmayı gerektirir. Tasarım sektöründe yenileme ve yenilik daima ileriyi görerek yol

almayı ve insanların evrilen gereksinimlerine yönelik etkili çözümler sergilemeyi amaçlar. Çağımızda dokuma sanatıyla ilgilenen sanatçılar, geleneksel teknikleri yeni tasarımlarla harmanlayıp özgün bir biçimde yorumlayarak dokuma geleneğine estetik ve sanatsal bir bakış açısı kazandırmaktadır (Ekinci, 2020: 147). Sanatçılar tarafından çalışılan yenilikçi sanatsal ürünlerin toplumla buluşması yeni tasarımların doğup gelişmesine katkıda bulunur. Yenilikçi yorumlar farklı performanslara ilham kaynağı olarak kişilerin özgünlüğüyle sanata yansır.

Amaç ve Yöntem

Makaledeki ana amaç; Türk kültürünü ifade eden geleneksel sanatın modern bir şekil alarak yeni özelliklerle biçimlenmesine dair farklı bakış açıları sunmaktır. Ayrıca kültürel miras olarak nitelendirilen dokuma sanatının korunması ve sürdürülebilirlik yaklaşımıyla bağlantılı bir şekilde incelenerek konuya dikkat çekilmesi amaçlanmıştır. Makale tarihte en eski sanatlarımızdan biri olan ve günümüzde de varlığını devam ettiren dokuma sanatı ile ilgili genel açıklamaları, yaygı olarak kullanım amacının dışına çıkarak günümüzde modern tasarımlarla yeni sektörlerdeki örneklendirmeleri, konuyla ilgili sonuç ve önerileri kapsamaktadır. Çalışma literatür taraması yapılarak nitel araştırma yöntemleri çerçevesinde ele alınmış, geleneksel kilim ve motiflerinden tasarlanmış yenilikçi ürünlere kasti örnekleme ile yer verilerek ürünler analiz edilmiştir. Çalışmada kilim sanatının modern tasarımlarla çeşitli temalarda kullanıldığı çalışmalardaki evren arasından, 2 farklı kurum ve 4 ayrı kişiye ait 70 ürün örneklem olarak ele alınmıştır. Çalışma ile; gelenekselin çağımızda geçirdiği dönüşümün inovatif duruş, tarih döngüsü, lansman, pazarlama yöntemleri ve daha birçok yaklaşımın örneklerle değerlendirilmesinin tasarım, sanat ve kültür sektörüne katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Geleneksel Dokumalarda Sürdürülebilirlik

Kültürel miras, toplumun ortak tarihini yansıtan, birlikte oluş ve dayanışma duygularını destekleyen, insanların geçmişten günümüze kazandığı deneyimlerin ve toplumsal normların sürekliliğine imkan veren ve gelecekteki dönüşümlere yön gösteren değerlerdir (Kuşçuoğlu, Taş, 2017: 60). Kültürel miras toplumların geçmişte yaşamış atalarını anlama, kültürel farklılıklara yeni keşifler yapma ve tarihin yankılarını gelecek kuşaklara iletme amacı taşır. Bu miras tarihin bugünle, bugünün yarınla olan bağının kritik bir bileşenidir.

UNESCO'nun araştırmaları ve sunulan belgeleri neticesinde 'kültürel miras' kavramının anlamı büyük bir dönüşüm geçirmiştir. İlk etapta yalnızca somut değerlere yoğunlaşan bakış açısı, yerini zaman içerisindeki gelişmelerle beraber soyut mirası da dahil edecek biçimde daha kapsamlı bir bakış açısına bırakmıştır. Böylelikle kültürel miras toplumsal normlar, görenekler, mutfak kültürü, ritüeller, edebiyat, sanat vb. gibi soyut mirasları da içerecek biçimde genişlemiştir (Varol, 2020: 1141). Somut olmayan birçok kültürel miras böylelikle bu değişimin içerisinde yer almıştır.

Kültürel mirasın sürdürülebilirliğinin yönetilmesi için plan yapılmalı ve bu plan günlük yaşantının içerisine katılma, maddi değer kazandırma ve sonraki kuşaklara aktarma amacı taşımalıdır. Temel ilke olarak prensiplerden ödün verilmeden toplumla beraber korunması sağlanmalıdır (Kuşçuoğlu, Taş: 2017: 64). Kültürel mirasın korunarak sürdürülebilirliği toplumların bağlılık ve kimlik duygularını kuvvetlendirir. Bu mirasa dahil olan geleneksel el sanatlarının yok olmaması için tasarımcı, sanatçı ve toplumun birlik içerisinde çalışmalar yürütmesi gerekmektedir. Ayrıca eğitim ve farkındalık bağlamında da birtakım girişimlerde bulunulması oldukça önemlidir.

Kilim ve Kilim Motiflerinin Günümüze Yansıması

Modern tasarım alanında ilgi görerek insanlara gelenekselliğin ışığıyla hitap eden kilim ve kilim motifleri, günümüzde farklı sektörlerdeki ürünlerle dikkat çekmektedir. Kişilerin özgünlüğünden yol alarak yaratıcılıkta buluşan dokuma ve motifler, günlük yaşamda kullanılan eşyalarda göze hoş görünen yenilikçi bir deneyim sunmaktadır. Mobilya, aksesuar, moda, dekorasyon vb. gibi pek çok farklı sektörlerde kullanılarak tarihin dokularını hissettiren kilim ve kilim motifleri, çağımızın tarzıyla buluşarak geleneksel olan dokuma sanatına yeni soluklar kazandırmaktadır.

Görsel 1, 2. www.tapistr.com (URL3).

Gençlere tarihin sanatlarını hatırlatır nitelikteki bu sweatshirtler el dokuması kullanılarak tasarlanmıştır. Siyah kumaş üzerine dikey şerit formunda yerleştirilen dokuma parçaları kullanılan kırmızı-beyaz renkler ve yaldızlı süslemeleriyle Anadolu topraklarını simgelemektedir. Üzerinde bulunan motifler 'bereket' ve 'göz' sembollerini içermektedir (URL 3). Sweatshirtler; günümüzde şıklık ve rahatlığıyla tercih edilen, gençler tarafından popülaritesi yüksek olan giyim eşyalarıdır. Kilim dokumalar kullanılarak özgün bir şekilde tasarlanan bu sweatshirtler, farklı bir tarz oluşturarak yeni bir yorum sergilemektedir.

Görsel 3, 4. www.tapistr.com (URL 4)

Sweatshirtlerin üzerine dikdörtgen şekilde yerleştirilen kilimler 1966 yılında Balıkesir ilinde üretilen dokumalardan meydana gelmektedir. Her sweatshirtün üzerindeki kilimler, her parça için ayrı desenlerde dokunmuştur. Ayrıca kullanılan her desen yalnızca tek ürün üzerinde kullanılmaktadır (URL 4). Tarzıyla göze çarpan bu sweatshirtler geleneksel sanatın modayla iç içe olmasıyla birlikte farklı bir kombinasyon oluşturmaktadır. Bu sweatshirtler spor giyim stiliyle günlük kullanımda gençlere farklı bir seçenek sunmaktadır.

Görsel 5, 6, 7. www.tapistr.com (URL 5)

Günümüze uygun kilim dokumalarla özgün şekilde tasarlanmış sweatshirtler, klasik ve çağdaş yaklaşımları bütünleştirerek güncelliğe uyum sağlamış ve tarihin bu güzel sanatı moda sektörüne çeşitlilik katmıştır. Geçmişin izlerini taşıyan bu kıyafetler kültürel değerleri yansıtan özelliğiyle dikkat çekerek zengin bir görünüm sergilemektedir. Geleneksel unsurları bulundurarak sıradanlıktan uzaklaşan bu sweatshirtler, geçmişin değerleriyle çağın trendlerini bir araya getirmeyi başarmış tasarımları temsil etmektedir. Modern dokunuş sergileyen bu tasarımlar fark yaratan fikir olarak öne çıkmaktadır.

Görsel 8, 9, 10, 11. www.tapistr.com (URL 6)

Kot ceketler, üzerine küçük el dokuması kilim parçaları yerleştirilerek üretilmiştir. Kullanılan dokumalar 1970 yılında yapılmış ve her ceket üzerine altı farklı kilim dokuması uygulanmıştır (URL 6). Bu ceketler genç kitleye yönelik olarak tasarlanmıştır. Desenleri renkleri ve dokularıyla cekete ayrı bir hava katan dokuma örnekleri ceketle bütünlük sağlayarak farklı düşünce açısıyla yorumlanmıştır. Standartların dışına çıkan bu kıyafet moderniteyle buluşarak kendine has bir duruş ifade etmektedir.

Görsel 12. 35x30cm www.tapistr.com (URL 7)
Görsel 13. 60x30cm www.tapistr.com (URL 7)
Görsel 14. www.tapistr.com (URL 7)

Bütünüyle el yapımı olan abajurların şapka bölümünde dokuma kilim örnekleri, ayaklık bölümünde ise mango ağacı kullanılmıştır. Abajurların çalışılma süresi 15-30 günlük bir süreyi kapsamaktadır (URL7). Şıklıkla tasarlanan abajurlar geleneksellikle güncelliğin ahengini yansıtmaktadır. Abajurlara eşsiz görünüm sağlayan doğal malzeme ve el yapımı detaylar çağın trendlerine ayak uydurmaktadır. Nostaljik bir duygu uyandıran abajurlar estetik görünümleriyle mekanlarda gösterişli bir aydınlatma olanağı sunmaktadır.

Görsel 15, 16. www.tapistr.com (URL 8)

Yastıkların üretiminde %100 pamuk ipliği kullanılarak dokumalar oluşturulmuştur. Doğal bitkilerle hazırlanan boyaların kullanılmasıyla çalışılan el dokuması yastıkların ön yüzeylerine baskılar yapılmakta ve bu baskıların başlıkları kişilerin isteğine göre biçimlendirilmektedir (URL 8). Tarihsel mirasın izlerini taşıyan bu sanat günümüzde kendini değişik objelerde göstermeye devam etmektedir. Üretilen yastıklar dokumalarda gelenekselliğin izlerini taşırken üzerine yapılan baskılarla modernliğe gönderme yapmaktadır. Ayrıca yapılan farklı baskılar tasarımların tamamen kişiye özel olmasını sağlamaktadır. Tarihten bugüne hoş bir geçiş yapan bu yastıklar eskilere dair esinti oluşturan bir atmosfer yaratırken aynı zamanda yenilikçi bir görünüm de yansıtmaktadır.

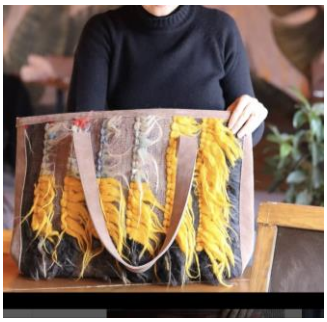
Görsel 17. www.tapistr.com (URL 9)

Gövdeleri ve ayakları ahşap mango ağacından yapılan ve ev dekorasyonunda kullanılan puflar el dokuması kilim ile üretilmiştir (URL 9). Tasarımında kullanılan kilim motiflerinin art arda tekrarlardan meydana gelen şemayla oluşması pufun yüzeyine ritmik bir görünüm kazandırmıştır. Pufların ayakları ve gövdesinde kullanılan mango ağacı ile el dokuması kilimler geniş renk skalasıyla birleşerek elegan bir görünüme sahip olmuştur. Geleneksel sanatın değişime açık tasarımlarla gündelik eşyalarda hayat bulması sürdürülebilirlik açısından oldukça önemlidir.

Görsel 18, 19. www.thelooparts.com (URL 10)

Kilim desenleri daha önceki dönemlerin sanatından esinlenerek güncel çantalarla bir araya getirilmekte bu da çantalara geleneksel bir kimlik kazandırmaktadır. İşlenerek oluşturulan etamindeki motifler çantaya ayrı bir incelik katmakta, geniş renk yelpazesindeki canlılık çantalardaki uyumuyla ilk bakışta göze çarpmaktadır. Alışılmışın dışında farklı bir objeye bürünen etamin işlemeler, tarihi ve şimdiki zamanı bütünleştirmiş ve taşımış olduğu otantik değerin yeni görselliğiyle alternatif bir tarz oluşturmuştur. Özel ve günlük kullanımda tercih edilen çantalar, hitap ettiği kişilerde tamamlayıcı bir aksesuar olarak kullanılabilmektedir.

Görsel 20, 21. www.thelooparts.com (URL 10)

Deri malzeme ve kilim dokumaların birleşerek bir araya geldiği oversize çantalar, köklü yapıya sahip çeşitli malzemelerin modern yaklaşımlarla yeniden yorumlanmasından oluşmaktadır. Çantalarda kullanılan deri malzeme ürüne gösterişli bir hava katmaktadır. Ayrıca dayanıklılık özelliği, şık ve hoş duruşuyla da kullanıcıda hayranlık uyandırmaktadır. Kendine özgü desenlere sahip dokuma kumaşlar geleneksel el sanatlarından aldığı ilhamla çantalarda ilgi çekmekte ve ayrı bir beğeni toplamaktadır. Orijinal bir tarz oluşturan çantalar kullanıcısına bambaşka bir hava katmaktadır.

Görsel 22, 23, 24. www.thelooparts.com (URL 10)

Kullanışlı iç hacim ve kilim desenleriyle tasarlanmış oversize çantalar günlük eşyaları rahatlıkla taşıyabilme özelliği ve işlevselliğiyle dikkat çeken ürünlerdir. Çantalarda gelenek vurgusu kolaylıkla fark edilmekte ve elegan görünümüyle tercih edilir seçenekler arasında yer almaktadır. Deri ve dokuma malzemesinin birliktelik uyumu hoş bir bütünlük sergilemektedir. Kökleri çok eskiye dayanan sanatın yeni baştan yorumu bilinçli kullanıcılar için paha biçilmezdir.

Görsel 25, 26. www.thelooparts.com (URL 10)

Beceriyi, ustalığı, yaratıcılığı birleştirerek benzersiz çalışmaların ortaya çıkmasını sağlayan geleneksel el sanatları, eski süreçlerden bize kalan önemli bir mirastır. Deri ile kilim desenlerinin birleşiminden oluşan babetler, inovatif bir şekilde yorumlanarak tasarlanmıştır. Özel tekstil malzeme olarak kullanılan dokumalar babetlerdeki stiliyle olağanüstü bir görünüm sunmaktadır. Bu ayakkabılar moda dünyasında özel bir tarz arayan insanlara hitap eder niteliktedir.

Görsel 27, 28, 29. www.thelooparts.com (URL 10)

Görsel 30, 31, 32, 33. www.thelooparts.com (URL 10)

Geleneksellikle modernliğin buluştuğu kilim dokumalarla yapılan zarif terlikler oldukça dikkat çekici özel ürünlerdir. Bu terliklerde uygulanan motifler, geleneksel dilin tarihi evrimiyle yenilikçi bir biçimde tekrar yorumlanışının ifade edilişidir. Özgün görselliğiyle iz bırakan ürünler arasında yer alan terlikler çağa uygun bir görünüm içerisindedir. Bu ürünler sıradan terliklerden farklılık arz ederek geleneksel motiflerle birleşmiş ve gündelik yaşama entegre olarak modayla uyumlu hale gelmeyi başarmıştır.

Görsel 34, 35. www.thelooparts.com (URL 10)

Özgün tarzda hoş imaj sergileyen bir ayakkabı modeli olan makosenler kilim dokumalarıyla üretilmiştir. Şık ve modern bir görünüm elde etmek isteyen kadınlar için yaz aylarında rahatlığıyla tercih edilen bu ayakkabılar, üzerindeki renkli dokumalar ile oldukça dikkat çekmektedir. Bu ayakkabıların rahat bir giyim deneyimi sunmasının en önemli sebebi ayağı terletmemesi ve kaymamasından kaynaklanmaktadır. Makosenlerin üzerinde kullanılan kilimlerin değeri, kalitesi ve güzelliği modaya uyum sağlamaktadır.

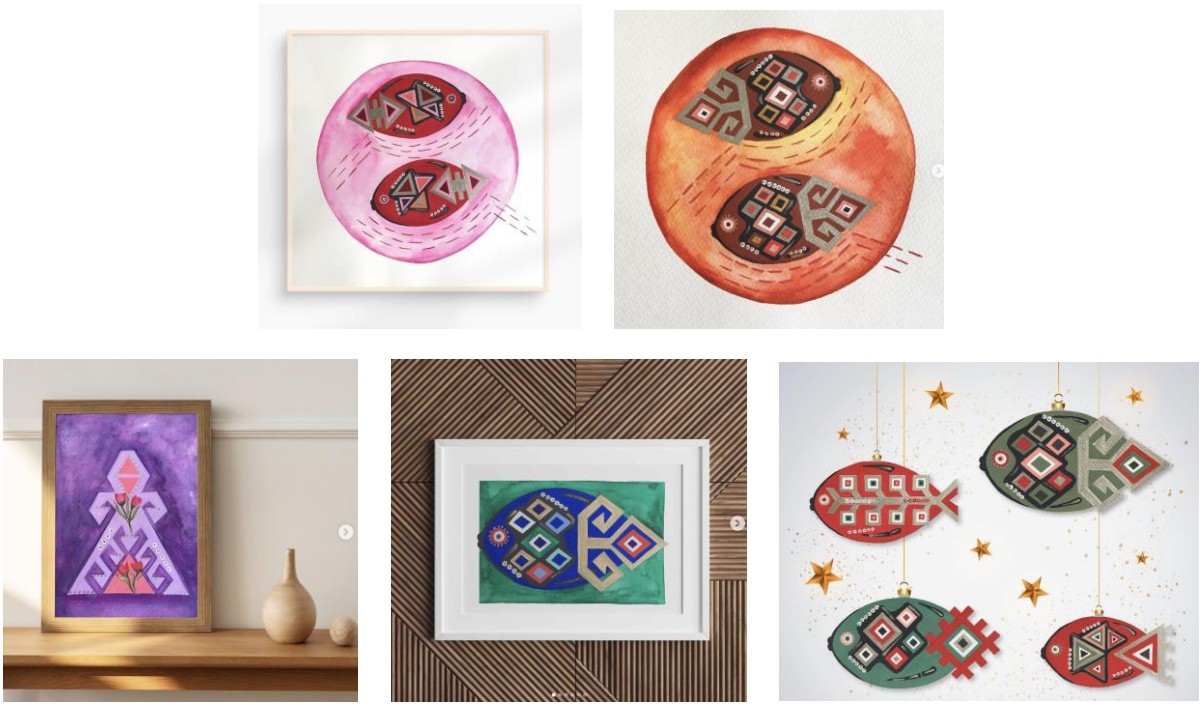
Görsel 36, 37, 38. www.thelooparts.com (URL 10)

Etamin işlemesi, yetenek isteyen ve genellikle kadınlar tarafından sıklıkla kullanılan bir sanattır. Bu sanat, iğne veya mekik gibi araçlar yardımıyla ince işlemeler yapılarak yüzeyin desenle oluşturulduğu bir tekniktir. Bu teknik kullanılarak kadınların yapmış olduğu kilim motiflerinin yer aldığı etamin terlikler farklı desenlerle çalışılmıştır. Oldukça canlı renklerle işlenmiş olan bu terlikler, kaliteli ve sağlam olan deri malzeme ile bütünlük sağlamıştır. Üretilen bu ürünler el emeği olmasından ve motiflerin özenle tasarlanarak yerleştirilmesinden dolayı özel örnekler arasında yer almaktadır. Geride kalmış dönemlerin motiflerini günümüze taşıyarak yeni formlarda sergileyen bu ürünler, kadınların zariflik ve rahatlık arayışına cevap vermektedir. Düz taban ve topuklu tarzlar olmak üzere iki farklı biçimde çalışılmış ürünler bireylerin tercihine göre seçeneklendirilmiştir. Tarihi farklı boyutlardaki yeniliklerle görselleştiren bu terlikler, kadınlar için değişik bir alternatif oluşturmaktadır.

Görsel 39, 40, 41. Meral Bıçakcı (URL 11)

Binlerce yıl boyunca ilerleyerek günümüze ulaşan motifler, şekilleri aracılığıyla taşıdıkları zengin anlamlarla değerli hale gelmiştir. Tablolarda guaj boya ve sulu boya kullanılarak desenler oluşturulmuştur. Bukağı; atların otlak yerlerinden ayrılmalarını engellemek için ön iki ayağına takılan, halka ile onları bir araya getiren 60 cm uzunluğundaki zincirin adıdır (Erbek, 2002: 76). Bukağı motifinin sözlük anlamı incelendiğinde bağlılığı temsil ettiği gözlemlenmektedir. Bu motif sonsuza dek sürecek bir birlikteliği ifade eden anlamla yüklüdür, ayrıca farklı yorumlar da içerir (Sevim, Canay, 2013: 64). Çintemani motifi görünüş olarak üçgene benzemekte, anlam olarak ise bereket, koruyuculuk ve gücü temsil etmektedir (Hayırsever, 2020: 9). Kökleri Orta Asya'ya dayanan Çintemani motifi ve Anadolu motifinin bir araya getirilmesiyle oluşturulan eserlerde büyülü bir etki yaratılmak istenmiştir. Sahibini dış etkilerden koruduğuna inanılan tılsım motifi üçgen biçiminde stilize edilerek tasarlanmış göz şeklindedir. Kilim motiflerinin çağımızda kullanılması eski zamanlar ile şimdi arasında köprü kurmakta ve yapılan sanat eserlerini anlamlı kılmaktadır.

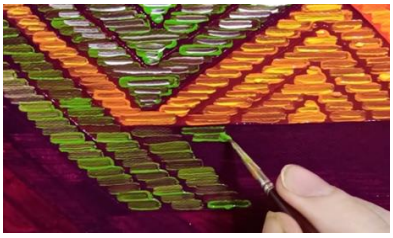

Görsel 42, 43, 44, 45, 46. Meral Bıçakcı (URL 11)

'Elibelinde' motifi Anadolu'da sıkça karşımıza çıkmakta ve dişiliğin simgesi olarak kullanılmaktadır (Aksoy, 2013: 36). Bu motif analık ve doğurganlığı simgelemekle kalmaz aynı zamanda uğur, bereket, kısmet ve mutluluğu da sembolize eder (Çelik, 2016: 30). Çalışma hayvan, bitki, meyve ve cansız figürlerden tasarlanarak oluşturulmuştur. Eserlerde adı geçen figürler stilize edilerek çalışılmıştır. Guaj ve sulu boya ile özel kağıtlara uygulanan motifler gelenekselliği dekoratif objelerde iyi bir biçimde yansıtarak ortama farklı bir ışık katmaktadır. Kültürel ifadeyi yansıtan tablolar modern biçimde kendini göstermektedir.

Görsel 47,48. Karl Talip Kara, "İstanbul-Anatolia", Pamuk tuval üzerine yağlı boya, 4x110x140cm (URL 12)

Görsel 49, 50, 51. Karl Talip Kara, "Ayasofya", Pamuk tuval üzerine yağlı boya, 3x96x157cm (URL 12)

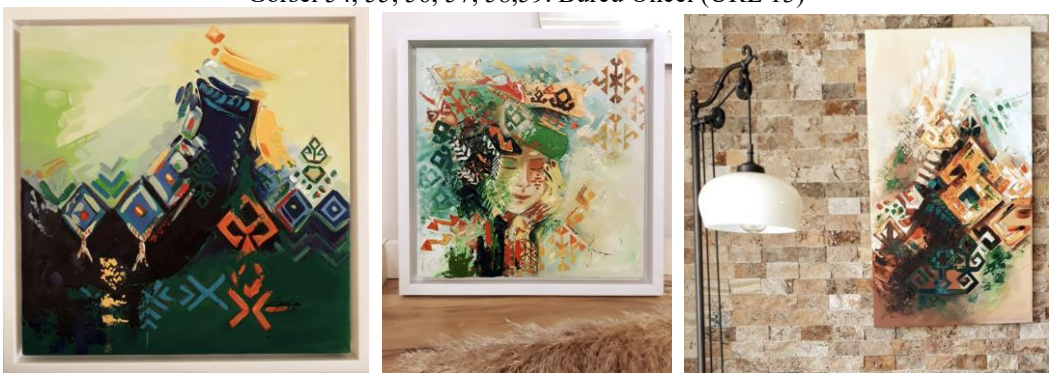

Görsel 52, 53. Karl Talip Kara, "Paris with Karaman Kilim Sky", Pamuk tuval üzerine yağlı boya, 4x199x239 cm (URL 12)

Dekoratif amaçlı çalışılan tablolar görsel açıdan oldukça etkileyici ve estetik bir görünüm sergilemektedir. Yağlı boya ile çalışılan sanat eserleri sanatçının üslubuyla yorumlanarak farklı bir deneyim sunmaktadır. Kilim motiflerinin günümüzde değişik tasarımlarla görsel sanatlar alanında kullanılması disiplinler arası yaklaşımın özgün bir birleşimini ifade etmektedir. Çağdaş bir anlayışa dayalı olarak oluşturulan kilim motifli tablolar, çeşitli mekanlarda göz alıcı dekorasyon unsuru olarak ortamı renklendirmektedir. Tablolarda yer alan motifler sanatçı tarafından adeta ilmek ilmek iplikle dokunmuş gibi çok ince fırça darbeleriyle çalışılmış özgün kompozisyonlardan oluşturulmuştur. Çalışmalardaki motifler izleyicide farklı duygu durumları oluşturmaktadır. Eserlerde kullanılan geniş renk skalası ve formlar dikkat çekmekte, resimde iletilen sembolik anlamlar tabloya görüntüsel derinlik kazandırmaktadır. Sanatçı yapıtlarında mükemmel yeteneği ve yaratıcılığını kendi üslubuyla yorumlayarak izleyicide hayranlık uyandırmaktadır.

Görsel 54, 55, 56, 57, 58,59. Burcu Öncel (URL 13)

Görsel 60, 61, 62. Burcu Öncel (URL 13)

Stilize edilen kilim motiflerinin biçimlendirilerek ve soyutlama yapılarak yağlı boya tablolarda kullanılması orjinal bir tasarım yaklaşımı olarak nitelendirilebilir. Kilim motiflerinin soyutlama tekniğiyle tablo şeklinde çalışılması geleneksel ve modernliğin sentezini ifade etmektedir. Özgün motiflerle bütünleşerek oluşan soyut kompozisyonlar izleyicide tarihi atmosferin hislerini uyandırmaktadır. Desen, şekil ve renklerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan ve estetik olarak tasarlanan motifler, eserlerde kendine özgü bir duruş sergilemektedir. Tablolarda ustalıkla oluşturulmuş bu motifler çalışmalara hareket kazandırarak tarihte yolculuk hissi uyandırmakta ve geçmişin öyküsü yapıtlarda hissedilmektedir. Geleneksel motiflerin günümüzde sanat eseri olarak tablolarda yerini alması, tarihi dokunuşların çağımız sanat anlayışı ile yeniden hayat bulduğunun göstergesidir.

Görsel 63, 64. Seçil Torun

Görsel 65, 66, 67, 68, 69. Seçil Torun

Miyuki boncukların tam ve yarım olarak işlenmesiyle oluşturulan kilim motifli bileklikler motifleriyle gelenekselliğe gönderme yapmakta aynı zamanda yenilikçi tasarım yaklaşımını ortaya koymaktadır. Bu motiflerin işleniş şekli tasarımlara hareket katarak estetik bir görünüm sergilemektedir. Bilekliklerde kullanılan boncuklar renk açısından çeşitli seçenekler sunarak kilim motiflerinin ahenkli bir duruş sergilemesini sağlamaktadır. Çalışmalar motiflerin dizayn ediliş şekliyle incelikli görünümde bir takı modeli sunmakta ve kıyafet kombinasyonuna canlılık katarak tamamlayıcı bir özellik taşımaktadır. Geçmişin yansımalarını taşıyan motifler yeni takı tasarımlarıyla kendini göstererek sürekliliğini korumaktadır.

Sonuç

Geleneksel el sanatları; insanların geçmişteki yaşanmışlıklarını, iç dünyasını ve tarihini marifetle dokuyan kültürel mirasın açıkça gözlemlenebilir ifadesidir. Dokuma sanatı bunu gözler önüne seren en güzel örneklerden birisidir. Elde üretilerek biçimlenen bu sanat; insanların yeteneklerini, yaşam tarzlarını ve güzellik anlayışlarını göstermektedir. El emeğiyle dokunan kilimler ve motifler binlerce yıl öncesinden yol alarak günümüze ulaşmayı başaran sanatlar arasında yer almaktadır. Toplumsal kimliğin korunması ve kuşaklar ötesine aktarılması bakımından bu geleneksel sanatın değeri oldukça büyüktür. Yenilikçi yaklaşımlarla oluşturulan modern tasarımların dokuma sanatına entegre edilmesi sürdürülebilirliği açısından gereklilik arz etmektedir. Geleneksel sanatın barındırdığı değerleri yeni nesillere ulaştırmak için; sanatçılar yaratıcı fikirlerini görünür kılarak çağımız perspektifiyle yenilikçi bir şekilde tekrar tekrar yorumlamalıdır. Böylelikle sanatın canlı kalarak sürdürülmesi mümkün olabilir. Farklı coğrafyalarda yöresel dil içeren dokumaların devamlılığının sağlanmasında usta-çıraklık anlayışıyla sağlanan meslek eğitimi ilişkisi oldukça önemlidir. Bu bağın koparılmadan devam ettirilmesi sanatın yok olmaması anlamına gelmektedir. Bünyesinde gelenekselliği barındırarak imal edilen ürünler, koruyucu politikalar, eğitim, fon, pazarlama stratejileri gibi konularda desteklenmelidir. Potansiyel müşteri çekmek için bağlantılı sektörlerde küresel ve yerel tanıtım yapılarak hizmet duyurulmalıdır. Böylelikle sanatla ilgili turizm potansiyeli oluşturularak gelir elde etme kanalları sağlanır. Bu da kültürel mirasın sürdürülebilirliğine destek olabilir. Kültürel mirasın yok olmaması ve genç nesillere aktarılması için kopyalama, arşivleme vb. gibi konularda teknolojiden de yararlanılarak korunmaya alınması gerekmektedir. Ayrıca geleneksel olan sanatları yenilikçi tasarımlarla buluşturabilen sanatçılara değer verilerek sahip çıkılmalıdır. Herkesin toplumsal sorumluluk ve sosyal hassasiyet bilincini taşıması gerekmektedir. Kültürel zenginliğimizin sembolü olan bu mirası koruma görevinin sorumluluğunda olmalı ve alınması gereken tedbirleri gecikmeden almalıyız. Tarihin geleceği şekillendirmesindeki rolünün büyüklüğü unutulmamalıdır.

Kaynaklar

Aksoy, H. (2013). *Siirt ve Çevresi Düz Dokumaları*. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Aytaç, A. (2020). Gürcistan ve Konya Kilimlerinde Yanış (Motif). *Arış Dergisi,* (16), 42-55. https://doi.org/10.34242/akmbaris.2020.133

Aytaç, Ç. (1982). El Dokumacılığı. İstanbul: MEB Yayınları.

Başaran, F. N. ve Tağı, S. (2019). Şanlıurfa Kilim Dokumaları. (29 Kasım-1Aralık). 4. Uluslararası Gap Sosyal Bilimler Kongresi. (s. 158-171). Şanlıurfa.

Birinci, S., Camcı, A. (2016). Korunması Gereken Geleneksel El Sanatları Bir Örnek: Sivas Bıçağı Üretimi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (33), 493-509. https://doi.org/10.14781/mcd.19927

Çelik, D. (2016). Kilim Motiflerinin ve Heybe Dokumaların Modern Giysilere Yansımaları. *Selçuk Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Dergisi,* 1(1), 27-37.

Çeliker, D., Dulupçu M. A. (2017). Sürdürülebilirlik ve Yenileşim Açısından Turistik Hediyelik Eşyalar Konusunda Yenileştirilmiş Tasarımlar. *Atatürk İletişim Dergisi,* (12), 187-204.

Deniz, B. (2020). Anadolu-Türk Halı ve Düz Dokuma Yaygılarında Bazı Motiflerin İsimlendirilmesi. *Akdeniz Sanat Dergisi,* 3(5), 51-68.

Dilmaç, O. (2013). Erzurum'da Kaybolmaya Başlayan Yöresel El Sanatları. *Akdeniz Sanat Dergisi,* 6(11), 93-101.

Ekinci, E. (2020). Kilim Dokuma Geleneğinin Takı Sanatında Yorumlanması Üzerine Bir Çalışma. *Folklor Akademi Dergisi*, 3(4), 144 – 158.

Erbek, M. (2002). Çatalhöyük'ten Günümüze Anadolu Motifleri. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Genç, M. (2020). Yörük Kültüründe Dokuma. Yörük Araştırmaları-1. Ed. Fatih Uslu. Konya: Palet Yayınları, 175-195.

Hayırsever, B. (2020). Geleneksel El Sanatlarında Kullanılan Çintemani Motifi ve Seramik Sanatına Yansımaları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (50), 9-22. https://doi.org/10.48070/erusosbilder.711330

Kaplanoğlu, K. V., Gündüz, E., Başaran A. (2022). Telkâri ve Kilim Dokuma Sanatının Birlikteliğinden Oluşan Telkâri-Kilim Takı Koleksiyonu. *Folklor Akademi Dergisi*, 5(2), 231 – 249. https://doi.org/10.55666/folklor.1076540

Karataş, M. (2013). Türk Dilinde Yanış (Motif) Adları-Anadolu Sahası. Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Yayınları.

Kılıçarslan, H., Etikan, S., Evecen, A. (2017). El Sanatlarında Ekonomik Kaygılarla Ortaya Çıkan Yeni Tasarımlar. *Kalemişi Dergisi*, 5(9), 33-45.

Kuşçuoğlu, G. Ö., Taş, M. (2017). Sürdürülebilir Kültürel Miras Yönetimi. *Yalvaç Akademi Dergisi*, 2(1), 58-67.

Külcü, T. Ö. (2015). Kültürel Miras Kavramının Eğitim Açısından Önemi. *Akademia Disiplinlerarası Bilimsel Araştırmalar Dergisi,* 1(1), 27-32.

Nas, E. (2012). Konya Yöresi El Sanatlarında Anlam Yüklü Motiflerin Halk Diline Yansıması. *Turkish Stadies*, 2012, 7(1), 1619-1633.

Sevim, K. Canay, A. (2013). Anadolu'da Üretilen Kilim Motiflerinden Bukağı Motifi ve Bu Motiften Çıkan Seramik Çalışmaları. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 2(6), 60-70. https://www.idildergisi.com/makale/pdf/1354739839.pdf

Soysaldı, A. (2018). Kültür, Sanat ve Beşeriyet İlişkisi. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, (22), 305-315.

Oyman, N. R. (2019. Bazı Anadolu Kilim Motiflerinin Sembolik Çözümlemesi. *Arış Dergisi*, (14), 4-22. https://doi.org/10.34242/akmbaris.2019.119

Özkan, Ş. (2011). *Sanatsal Dokumalarda Geleneksel Dokuma Tekniklerinin Kullanımı*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi.

Varol, F. (2020). Sürdürülebilir Kültürel Miras Yönetimi: Turizm Paydaşlarına Yönelik Bir Araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(4), 1140-1156. https://doi.org/10.32709/akusosbil.803393

İnternet Kaynakları

URL 1 "Kültürel miras" (ty) Erişim Tarihi: 15.01.2023 https://tr.wikipedia.org/wiki/K%C3%BClt%C3%BCrel_miras

URL 2 Kültür ve turizm Bakanlığı "Geleneksel El sanatları" (ty) Erişim Tarihi: 18.01.2023 https://aregem.ktb.gov.tr/TR-12750/geleneksel-el-sanatlari.html

URL 3 Görsel Erişim Tarihi: 20.01.2023 https://tapistr.com/product/tapis-line-of-anatolia-hoodie/

URL 4 Görsel Erişim Tarihi: 23.01.20023 https://tapistr.com/product/hoodie-balikesir-cicim/

URL 5 Görsel Erişim Tarihi: 23.01.2023 https://tapistr.com/product/tapis-ege-bergama-hoodie/

URL 6 Görsel Erişim Tarihi: 25.01.2023 https://tapistr.com/product/1970-series-denim-jacket/

URL 7 Görsel Erişim Tarihi: 28.01.2023 https://tapistr.com/product/tapis-x-tags-ephesus-lamp-2/

URL 8 Görsel Erişim Tarihi: 29.01.2023 https://tapistr.com/product/tapis-x-tags-take-a-seat-pillow/

URL 9 Görsel Erişim Tarihi: 29.01.2023 https://tapistr.com/product/tapis-x-tags-ephesus-puf/

URL 10 Görsel Erişim Tarihi: 30.01.2023 https://www.instagram.com/thelooparts/

URL 11 Görsel Erişim Tarihi: 04.01.2023 https://www.instagram.com/mbartstd/

URL 12 Görsel Erişim Tarihi:05.01.2023 https://www.instagram.com/karltalipkara/

URL 13 Görsel Erişim Tarihi:08.01.2023 https://www.instagram.com/burcuoncel_art/

Ulakbilge
Sosyal Bilimler Dergisi

AN EXAMPLE OF THE SUSTAINABILITY OF THE TRADITIONAL DESIGN: CONTEMPORARY DESIGNS WITH RUG MOTIFS

Seçil Torun, Emine Nas

ABSTRACT

Culture includes all the elements that make up people's principles, beliefs, traditions, understanding of art and identities. Societies have their own distinctive cultures. Turkish culture, which has unique values in this rich diversity, has also shaped the cultural mosaic with traditional arts that reflect the social life. Especially with its thousands of years of history, the textile field still has elements that maintain its popularity in terms of material, application and ornament design. Among the folk handicrafts that continue depending on the traditional features in the field of textile, weaving combined with talent and creativity and served various usage purposes. In particular, rug weavings have been used continuously in contemporary designs by keeping up with contemporary life in terms of technique, material and especially motif features and the preservation and sustainability of cultural values. Architectural elements, furnishings, media, etc., keeping up with the modern lifestyle. It has remained alive with its manifesto of gaining new values by keeping the traces of the past alive in many media. With this understanding, the study was handled within the framework of the qualitative method, and current products designed from traditional rug motifs were tried to be analyzed by deliberate sampling. The main aim is to present original evaluations about the presentation of an art that reflects the traditional aspect of Turkish culture in a new identity by gaining a contemporary form. With work; It is thought that it will be beneficial for the design and culture sector to discuss the evolution of the traditional today through examples such as 'innovative stance', 'repetition of history', 'marketing strategy', 'promotion', 'readiness' and many more.

Keywords: Traditional, art, cultural heritage, rug, design